

הדראמה החלה ספור לשעה 5 אחר-הצטרפיים.

מפקד-הסוללה קיבל את הוראות הטיחון בטלפון ותעניבין לעמדת-התותח. שמואל, המצטער על מעשהו זה עד היום, המסיר את הפגזים.

ויינשטיין: "אין אפס, טוח 2400, אש"ו"

עמדת: "יורה אחד".

בגין, על סיפון "אלטלה": " — — — שריקה. פגז של תותח. הוא לא פגע".

פגזי: "הם יציתו את האונייה".

נענה תפסקת-האש בתוקף? — קרא מונרו פיין ברם-קול לעבר תחוף. "כף" — גורי זלצמן, ממפקדי יחידת-הקומאנדו, פנה לפיין: "הבתורים שלי אינם רוצים להתשתף בעסק הזה. באנו להילחם בערבים ולא ביהודים". פיין הסכים. "כשתחזור הסירה תוכל לרדת לחוף עם אנשיך".

"לונדי" דבורין ביקש לקחת צלחת-אוכל ממטבח תנוחת. אוניו נרעשו משריקת הפגז. הנגיד יקותיאלי שמע את נפץ הפגז ואחר את מקום נפילתו הימה, מרחק של כמה מאות מטרים מלימן לנחת.

"יו יריה של מרגמה" — לחש דבורין באוני שבתאי גריב

"הרי יש תפסקת-אש" — תמה גריב

למקום עמדת-התותח הגיע עורו של מנהל אגף-המינציעים, "מונדק" בר-תקווה. הוא בא להשגיח "שהכול יהיה בסדר". עם בואו כבר שמע את התפוצצות הפגז הראשון. הוא שוחח במקום עם מפקד חיל-התותחנים, אדמון.

ויינשטיין המשיר "לוחל" אל המטרת, על-ידי צמצום הטווח.

תפסקת: "2300"

עמדת: "יורה אחד"

בגין מנח: עוד פגז. הנגיד יקותיאלי חיפש אחר לנקיז, אולם הלה טיפל בסטאבסקי תפוצע. "פגזים מומטרים עלינו" — בישר יקותיאלי ללנקיז.

תפסקת: "2200"

עמדת: "יורה אחד"

מחשבותיו של רב-החובל החזירותו לימי מלחמת-העולם השנייה, כשגולם ביפאנים כאיש חיל-הים האמריקני. מונסינו חקרו ידע מהי משמעותו של ירי-התותחים על האונייה, והוריד את דגל ישראל שתנוסס על הנחתה. הפירוש המעשי לכך תוח תנועה, אך משום שחשש שהאנשים בחוף יעריכו שדור הוא שריקת את הדגל, הניפו מחדש על הציי-החוף. פיין החקשר לחוף ושאל אם תפסקת-האש בעינה ואם כן, מהי הסיבה לירי התותחים. פיין נענה, לדבריו, כי תפסקת-האש עומדת פנימה וכי "התותח ישרוק לאלתר".

רב-החובל לא האמין למענה. "הם בוחנים עתה את הכיחן, עדי שיוכלו לכוון ישר עלינו" — אמר לבגין.

תפסקת: "אמר לבגין"

תפסקת: "אמר לבגין"

רב-החובל, מונרו פיין, עקב על סיפון "אלטלה" אחר הנעשה בחוף וגילה את עמדת-הארטילריה. "הוא הגיש לי משקפת" — סיפר אליהו לנקיז — "ואמר: 'הסוכל צפונה. שם מציבים תותחים'".

קציני-המצפת של התותח, ששימש גם סגן מפקד-הסוללה, אייזיק ויינשטיין, לא יכלו היה לצפות בנחת מעמדת-התותח. ויינשטיין, ששירת 4 שנים בבצב-האדום כמפקד סוללת-תותחים, יצא לתצפת על גבעה המשקיפה על פני תחוף, במרחק של חצי ק"מ מהתותח.

מערכת-קשר מיוחדת התקנה ליד עמדת-התותח ומנהל למספר מוקדים. קציני-קשר בכירי, שמשען קריניסקי, הוזעק לבצע את המשמיה, ולרשותו הועמד שני כלי-רכב, שני בתים, טכניאים וציד רב.

בעמדת-המצפת הועמד לרשותו של ויינשטיין מכשיר-קשר שדרכו העביר את הוראות-הטווח אל הפגז, ברון סטרולוביץ-שמואל, העתיד גם להמסיר את הפגזים. בטרם ניתנה הפקודה קיים יגאל אלון התייעצות עם "קצני ציון" — מנהיגי המדינה — סיפר עוזר מנהל אגף-המינציעים, משה פסטרנוק (היום בר-תקווה).

הפקודה — שיחור אדמון — ניתנה בלשון מפורשת, לאמור: "כשעה 4 אחר-הצהייה יברא אישור לפתיחת באש — והא לדפוק את האונייה". הפקודה הועברה במישרין מבין-גוריון לרדין; מרדין לאדמון; מאדמון לאילן; מאילן ללוחב; מלוחב לנגון; מנגון * לויינשטיין; מויינשטיין לדלסקי; מדלסקי לשמואל. ליד שמואל עזרו חביריו לצוות.

דלסקי עדיין עמד במרוץ. אדמון ונגון זוכרים כיצד התייצב בפניהם, הצדיע ואמר: "לא באתי לארץ-ישראל להילחם ביהודים".

אדמון: "גם אני לא באתי להילחם ביהודים. פקודה זו פקודה".

דלסקי נצטווה לחזור לעמדתו שליד התותח, וכך עשה; ושורב בהריקת-שנייה, "פקודה ניתנה לי והריני מבצעה. אבל זה עניין עצוב שאינו מוצא חן בעיני".

אמר דלסקי במבטאו האנגלו-סאפסי ועיניו נחמלאו דוץ של עצבות.

היה מתמרד נוסף. רב-סמל הסוללה, שלמה שפרלינג, התייצב בפני מפקד-הסוללה נגון, וקבל בלשון רכים: "החבורה לא רוצים לירות ביהודים". נגון נשא הסבר קצר וחד-משמעי שהתמצה במשפט הכא: "אנו צבא ומלאים פקודות".

שפרלינג חזר לעמדתו שליד התותח — ולכו כל עמו. לימים יאמר: "מצפוני אינו נקי. איני אשם. היטעו אותנו ביהם ליעד. אמר לנו שנטווח פגזים במדרדים נגד מדינת-ישראל, באנשים שרוצים לנגרם למלחמת-אחים". מידע כזה נמסר גם לטווח, ברור שמואל.

המתמקדים "התקפלי" וחזרו לעמדותיהם, ויינשטיין פתח בטיחון ארוד מעמדתו. תהפופת של. היה זה בהתאם לכלל המנהל שאונייה בים מהותה מטרה שקשה לתשירי נכונה את המרדק שלה מן התוף, ולכן יש צורך בצמצום טווח מתמשך.

*

בראיו עם התנאי ישעיהו בו-סורת, סיפר אליהו לנקיז, כי כנס חיל-התותחים שנערך לפני מינציע-קיש, נגיש אליו גונו ואמר: "אני שיריתי עליי", חשיב לנקיז ירא יעמל שות אחת", תוסף גונו: "אני חייל ומלא פקודות, קיבלתי פקודות לירות על האונייה ויריתי, איני נמנו לי סתחת לירות על בוגריו, הייתי גם יורה".